

ROMÂNIA
JUDEȚUL HUNEDOARA
PRIMĂRIA ORAȘULUI SIMERIA

PRIMARIA ORAȘULUI SIMERIA

GHID ANTICORUPȚIE PENTRU CETĂȚENI

Material informativ în conformitate cu

PLANUL DE INTEGRITATE AL ORAȘULUI SIMERIA pentru perioada 2021-2025

CE ESTE CORUPȚIA?

Definiție:

Corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public, fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.

Orice act al unei instituții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi calificat drept “corupt”.

Nu este însă obligatoriu să existe un prejudiciu (concret sau material) al interesului public pentru a putea identifica o faptă de corupție.

Exemple:

Să presupunem că o primărie organizează, conform procedurilor de achiziții publice, o licitație de lucrări pentru asfaltarea unei străzi. Compania X - participant la licitație - oferă o sumă de bani unuia/unora dintre membrii comisiei de evaluare, sumă care este acceptată. Dacă, după deschiderea ofertelor:

- oferta companiei X este inferioară ca și raport calitate/preț altei oferte și primește totuși lucrarea, suntem în prezența unui fapt de corupție;

- oferta companiei X este cea mai bună sub aspect calitate/preț și primește lucrarea, suntem tot în prezența unui fapt de corupție.

Sau

Vi se solicită o sumă de bani de către un funcționar pentru eliberarea unei adeverințe/certificat, pe care era obligat de atribuțiile funcției sale să o elibereze. Și aceasta este tot o faptă de corupție.

Putem spune că ne aflăm în fața unui fapt de corupție atâta timp cât un funcționar sau oficial (ales sau numit), profitând de poziția sa, obține alte beneficii personale în afara celor la care este îndreptățit prin lege (salariu).

În legislația românească sunt definite anumite infracțiuni care se încadrează în termenul generic de corupție, precum: darea și luarea de mită, traficul de influență, primirea de foloase necuvenite etc.

CE NU ESTE CORUPȚIA

Există anumite fapte care vă pot produce uneori prejudicii importante, făcute de funcționari sau oficiali ai diverselor instituții publice, în cadrul sau prin depășirea atribuțiilor lor de serviciu. Ele nu pot și nu trebuie catalogate drept “corupție” dacă intenția funcționarului nu a fost de a obține un avantaj sau profit pentru el sau pentru altul.

Exemple de astfel de fapte prin care se încalcă legile ori drepturile dumneavoastră sunt: abuzul administrativ, eroarea, depășirea competenței, neglijența.

Exemple:

➤ Refuzul unui funcționar de a vă elibera o autorizație în situația în care ați îndeplinit cerințele legale și ați depus documentația completă este un abuz, și nu o faptă de corupție.

➤ Reținerea unei persoane de către poliție peste termenul de 24 ore sau menținerea în stare de arest după expirarea mandatului au natură de abuzuri, și nu de fapte de corupție.

➤ Dacă pe extrasul de carte funciară, obținut de la judecătoria în vederea vânzării unui teren sau clădiri, apar alte dimensiuni decât cele reale ale suprafeței sau apar alte vecinătăți, suntem în prezența unei erori, și nu a unui fapt de corupție.

➤ Dacă un funcționar - ale cărui atribuții sunt primirea și înregistrarea documentelor - face aprecieri asupra conținutului documentului primit în locul simplei înregistrări, suntem în situația unei depășiri de competență, și nu a unui fapt de corupție.

➤ Dacă funcționara de la registratura unei instituții vă primește petiția sau cererea, dar nu vă dă numărul de înregistrare, suntem în situația unei neglijențe, și nu a unui fapt de corupție.

Pentru repararea prejudiciilor cauzate de astfel de fapte, calea care trebuie urmată este fie cea a reclamației /contestației administrative, fie calea instanței civile.

TIPURI DE FAPTE DEFINITE CA INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE

Luarea/darea de mită (Codul Penal, art. 289 și 290):

➤ Luarea de mită (art. 289 Cod Penal) este fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, a urgenta ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri. Se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi. Banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul luării de mită se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

➤ Darea de mită (art. 290 Cod Penal) este aceeași faptă privită în oglindă și este reprezentată de promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase unui funcționar de către o persoană pentru satisfacerea nelegală a unui interes. Se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani. Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță autorității fapta, mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea infracțiune.

Acestea sunt unele dintre cele mai “populare” forme de corupție existente în societate. În cadrul acestor infracțiuni, sunt oferiți și primiți bani, obiecte sau alte “stimulente” pentru realizarea, urgentarea sau simplificarea unor acte, proceduri etc.

Traficul de influență (Codul Penal, art. 291):

➤ Aceasta este infracțiunea prin care se pretind bani sau alte foloase de la o persoană fizică sau juridică de către o altă persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie să îndeplinească un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri. Infracțiunea de trafic de influență există chiar dacă persoana în cauză nu are în realitate influența pe care o pretinde. Infracțiunea se socotește săvârșită în momentul în care persoana care pretinde că are sau chiar are influență primește sau pretinde bani, influență sau alte foloase, sau acceptă promisiuni, daruri în scopul declarant de a determina un anumit comportament profesional din partea funcționarului. Se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Cumpărarea de influență (Codul Penal, art. 292):

➤ Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

➤ Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta. Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul faptei. Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Infracțiuni asimilate celor de corupție

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție a introdus sancționarea unor fapte din sfera economică, fapte anterior neincriminate și care se constituiau în porțițe de generare a corupției. Sunt, astfel, sancționate:

➤ stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate a bunurilor aparținând statului în cadrul procedurilor de privatizare;

➤ acordarea de credite sau de subvenții cu încălcarea legii;

➤ utilizarea creditelor sau a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate;

- influențarea operațiunilor economice ale unui agent economic de către cel ce are sarcina de a-l supraveghea, de a-l controla sau de a-l lichida;
- efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;
- folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

Alte categorii de situații care pot genera corupție

Conflictul de interese

➤ Rolul reglementării conflictului de interese este de a preveni situațiile în care funcționari publici sau demnitari ar fi înclinați în mod natural să slujească în primul rând sau predominant interesul personal, datorită existenței unei împrejurări care le-ar aduce acestora, rudelor, prietenilor sau asociațiilor lor un anumit avantaj. Aceste situații includ și împrejurările în care existența unor obligații ale funcționarilor sau demnitarilor față de orice terț ar putea afecta imparțialitatea deciziilor sale. Așadar, importanța lor este dată de faptul că simpla lor existență prezintă un potențial pericol de corupție.

➤ Conform art.70 din Legea nr. 161/2003, "prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative". În cadrul legii sunt definite situațiile în care membrii guvernului, aleșii locali sau funcționarii publici se află în conflict de interese. Sunt introduse anumite interdicții și incompatibilități pentru a se evita sau a se reduce riscul de conflict de interese între atribuțiile unei persoane. Desigur, incompatibilitățile și interdicțiile nu pot acoperi toate situațiile posibile.

Legislație relevantă în ceea ce privește faptele de corupție

- Codul Penal al României, art. 289-294.
- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției
- Legea nr. 503/2002 pentru aprobarea O.U.G. nr. 43/2002, privind Parchetul Național Anticorupție
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public
- Legea nr. 682/2002 privind protecția martorului, republicată